

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
INSTITUT POLITOLOGICKÝCH STUDIÍ / INSTITUT SOCIOLOGICKÝCH STUDIÍ

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE V OBORU/PROGRAMU POLITOLOGIE A VEŘEJNÁ POLITIKA

Název bakalářské práce: Taktiky a strategie opozice – obstrukce jako nástroj politického boje

Jméno a příjmení bakalanta/ky: Pcháková Tereza

Typ posudku: Posudek oponenta

Jméno, příjmení a akademické tituly autora/ky posudku: Mgr. David Jágr, Ph.D.

Pracoviště autora/ky posudku: KP IPS FSV UK

Hodnocení formální stránky práce

Dosáhla práce minimální požadovaného rozsahu (30 normostran / 54.000 znaků s mezerami)?
ANO

Strukturace práce – hodnocení

Je práce strukturována do navazujících logických celků s ohledem na definovaný cíl (výzkumnou otázku) práce? – **C**

Úvod práce příliš nenaznačuje její další postup, cíle a směr. Přehlednosti by pak pomohlo číslování kapitol a podkapitol. Konečně z pohledu postupu práce a její struktury by bylo žádoucí detailnější srovnání jednotlivých vol. období v rámci zvláštní kapitoly či podkapitoly.

Stylistika a formální zpracování (citace, grafická úprava atd.) – B

Pouze drobnosti, např. nejasnosti ohledně odkazů na literaturu (Fiala a Strmiska), posuny řádků atp.

Odborná jazyková úroveň práce hodnocení – B

Několik překlepů a formálních záležitostí, čeština místy hovorovější.

Zpracování bibliografie, dodržení citační normy a úroveň odkazování v textu – B

V seznamu literatury dochází k nejednotnosti například v případě údajů o roce publikování. Seznam literatury by mohl být pro přehlednost rovněž strukturován (např. zvlášť judikatura).

Úroveň zpracování tabulek, grafů, map a jiných grafických prvků – B

Pro bakalářskou práci je vhodnější užití jiných než tzv. koláčových grafů.

Vhodnost a zpracování příloh (jsou-li jaké) – A

Celkové hodnocení formální stránky práce – B

Hodnocení odborného charakteru práce

Stanovení výzkumných otázek/cílů a jejich zodpovězení – C

Výzkumné otázky by prospělo doplnění o odkazy na jednotlivá funkční období PS, na které se analýze zaměřuje. Původně zamýšlená VZ by patrně přinášela větší analytickou hodnotu, změna VZ je s ohledem na rozsah bakalářské práce nicméně pochopitelná (zůstává tak navíc prostor pro další zkoumání fenoménu z pohledu studia populismu, a to v rámci navazující diplomové práce). Zkoumaný fenomén rovněž vybízí k dalším výzkumným otázkám, podotázkám a hypotézám, je tedy trochu nešťastné, že se text zaměřuje pouze na jednu výzkumnou otázku. Hodnotné z pohledu textu by mohlo být i srovnání jednotlivých zkoumaných vol. období z pohledu opoziční SPD (např. v rámci podkapitoly), protože hnutí zasedalo v opozici v letech 2017–2021 i po volbách v roce 2021 (částečně to nicméně v textu zaznívá).

Propracování a aplikace teoretických východisek a přístupů – B

Studentka prokázala poměrně bohatou orientaci v rámci literatury i teoretických východisek, přičemž narazila na nedostatečný výklad pojmu obstrukce. Proto přišla s vlastním osobitým a vydařeným pokusem o novou definici. Zřejmě největší předností textu je právě tato intence či pokus autorky o vlastní definici, kterou se navíc nebála konzultovat i s akademiky, kteří se tématu dlouhodobě věnují. Tuto vlastní definici nicméně mohla v rámci praktické části více prověřit. Z pohledu literatury lze rovněž ocenit práci s unikátní typologií, která rozlišuje parlament proslovů a pracovní parlament. Toto rozlišování není v českém prostředí prakticky aplikováno (vyjma Wintra).

Metodologický přístup a aplikace jednotlivých metod – D

Základ textu tvoří práce s primárními zdroji (stenoáznamy), literature review a metoda komparace. Zásadní problém práce se skrývá v metodologické sekci, kde nejsou dostatečně vysvětleny postupy a metody následné analýzy obstrukčních projevů opozice. Vysvětlen není klíč, na jehož základě přesně studentka vycházela při hodnocení konkrétních projevů u jednotlivých opozičních zástupců a zástupkyň. Vše komplikuje obecně nejasná hranice mezi obstrukčním a neobstrukčním projevem, což studentka v rámci textu přiznává, nicméně až na str. 33, a to krátkou zmínkou o tenkosti hranice. Vhodné by proto bylo v textu přiznat limity zvolené metody a například je zopakovat i v závěrečné části.

Využití literatury a dat – B

Kvalita a (relativní) úplnost využití literatury (zdrojů) a schopnost s ní pracovat kriticky
Schopnost zasadit práci a její výsledky do existující literatury (případně aktuálních politických debat)

Kolegyně prokázala schopnost pracovat s existující literaturou. Dále pracovala s primárními zdroji, s čímž se pojí vysoká časová náročnost. Propojení samotných výsledků práce a stávajícího poznání nicméně mohlo být reflektováno podstatněji, a to zejména v rámci závěru práce. Vzhledem k zaměření se na proces přijímání státního rozpočtu bylo namístě

mechanismus popsat z pohledu leg. procesu, a to v rámci teoretické části (případně jej ilustrovat prostřednictvím grafického schématu). Zkoumaný rok 2020 byl z hlediska procesu přijímání státního rozpočtu unikátní i tím, že Sněmovna poprvé v historii ČR přerušila závěrečné schvalování státního rozpočtu.

Věcná správnost a přesvědčivost argumentace – C

Z textu je na první pohled patrná píle, která byla práci věnována. Podobně lze ocenit i ambice analyzovat takto spleťtí téma. Hlavní komplikací pro samotnou analýzu představují chybějící argumentace upřesňující výběr (technický klíč, vědeckou metodu), na jehož základě došlo v rámci praktické části k dělení projevů na obstrukční a neobstrukční (výsledky pak zobrazují tabulky práce, bez znalosti tohoto klíče ale mohou být problematické). Určité komplikace přináší již výše zmiňované široké chápání obstrukčních projevů, pomohla by zpřesňující hranice, případně aplikace užšího chápání obstrukcí. Rovněž výběr některých úryvků ze stenozáznamů z projednávání státního rozpočtu, které měly dokazovat obstrukční jednání, nebyl místy příliš šťastně zvolen. Je například logické a zcela legitimní, že se opoziční poslanci při projednávání nejdůležitějšího zákona roku široce vyjadřují k programu vlády a připomínají vládní sliby. To ovšem nelze brát vždy jako příklad obstrukcí, záleží ovšem na kontextu (návaznost na předchozí projevy atp.). Snadnost identifikování obstrukčního přístupu naopak umožňují zdouhavé citace politiků z různých diplomových prací či kuchařek, které od tématu zcela utíkají a zejména pak obstrukční postupy politiků s přednostním právem během projednávání programu schůzí (to jsou ale momenty, které se při projednávání státního rozpočtu příliš neobjevují, ač studentka jeden z příkladů v práci zmiňuje).

Ač se tedy výběr projednávání státního rozpočtu mohl zdát jako vhodné měřítko pro srovnání, jedná se o tak specifickou parlamentní agendu, že by bylo zřejmě vhodnější obstrukce analyzovat na projednávání konkrétních zákonů (často mediálně známých). Přesto je tento pokus nutné ocenit.

Kolegyně na základě analýz projednávání státního rozpočtu, které je velice specifické, konstatovala, že opozice v 9. období obstruovala více a intenzivněji. Vedle tohoto obecného konstatování, které vztáhla na celé volební období s počátkem v roce 2021, které ale v praxi potvrzují i data z Kanceláře PS publikovaná v médiích během roku 2024 (kolegyně se ale na tyto statistiky v práci bohužel neodkazuje), přináší interpretaci, že důvody tohoto stavu pramení z menšího počtu opozičních stran po roce 2021. Tato interpretace by si ale zasloužila další prověření.

Struktura práce, využitá data a metody odráží systematickou snahu o řešení výzkumného cíle/otázky – C

Autorka zvolila vlastní cestu analýzy, přičemž se pokusila i o vlastní unikátní definici fenoménu obstrukcí. Slabiny předkládané práce tkví v metodologické části této práce a částečně v argumentaci ohledně zjištění práce.

Celkové hodnocení odborného charakteru práce – hodnocení C

Věcný přínos práce a její přidaná hodnota;

Shrnující komentář hodnotitele (POVINNÉ!), celkový dojem z práce s vyzvednutím silných a slabých stránek práce a jejich relativního poměru (max 1800 znaků).

Obstrukce se staly populárními nejen v rámci Parlamentu ČR, ale i v očích médií a studentů a studentek politologie. Jak naznačuje literatura a nespokojenost studentky se stávajícími definicemi (a zdařilý pokus o definici vlastní), studentka zvolila výzkumné téma, které je pro analytické uchopení ošemetné, zvláště pak na úrovni bakalářského studia. Upřímné úsilí studentky a její výzkumné ambice lze hodnotit pozitivně, při jejím postupu nicméně došlo k problémům z pohledu metodologie. Pro praktickou část bylo klíčové vysvětlit volbu hranice při analýze stenozáznamů, která by vysvětlovala i zvolený postup a podpořila i výsledky práce.

Vyjádření autora/ky posudku o seznámení s výsledkem antiplagiátorské kontroly:

Kontrola originality textu

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:

Theses Turnitin Ouriginal (Urkund)

Komentář k výsledku kontroly (v případě větší shody než 15 % je nutné stručně komentovat, čeho se shoda týká):

Přes vyšší procento shody se jedná o originální text bez známek plagiátorství. Dílčí užití AI je studentkou v rámci práce přiznáno.

Celkové hodnocení

Z výše uvedených důvodů **doporučuji** práci přijmout k obhajobě a hodnotit ji známkou **C**

Otázky k obhajobě:

Jak Vám byla při analýze obstrukcí v rámci praktické části nápomocna Vaše vlastní definice parl. obstrukcí?

Jako řešení fenoménu obstrukcí v ČR navrhuje zavedení modelu role Speakera, a to po vzoru britské dolní komory. Jak si představujete praktické fungování této role ve značně polarizované Sněmovně? Z jakých zdrojů by v české parlamentní kultuře tento Speaker čerpal respekt a autoritu mezi stranami/poslanci? Kdo by jím například mohl být?

Proč k obstrukčnímu jednání tradičně nedochází v rámci horní komory?

Návrh tří otázek k části státní závěrečné zkoušky Metodologie výzkumu politologie a veřejné politiky (viz seznam [zde](#)). Prosím o uvedení otázek, které je možné vztáhnout k předložené práci a případně prosím konkrétnější specifikaci ve vztahu k práci.

1. Konceptualizace a operacionalizace v sociálně-vědním výzkumu, praktická aplikace.
2. Kvalitativní výzkum – sběr dat, analýza dat, interpretace.
3. Komparativní výzkum – jeho možnosti v oblasti politické vědy